

CICÉRON, *Correspondance*, Tome II, lettre 63 : La douleur de la séparation

En mai 58 avant J.-C., Cicéron s'embarque pour l'exil, ayant dû fuir précipitamment Rome pour avoir fait exécuter sans jugement les complices de la conjuration de Catilina quelques années auparavant. Il écrit à sa femme Terentia, à sa fille Tullia, mariée à Calpurnius Pison, et à Marcus Cicéron son fils, alors âgé de sept ans.

Tullius s.d. Terentiae et Tulliae et Ciceroni suis

Ego minus saepe do ad vos litteras quam possum, propterea quod cum omnia mihi tempora sunt misera, tum vero, cum aut scribo ad vos aut vestras lego, conficio lacrimis sic ut ferre non possim. Quod utinam minus vitae cupidi fuissemus !

[...] Si haec mala fixa sunt, ego vero te quam primum, mea vita, cupio videre et in tuo complexu emori, quoniam neque dii, quos tu castissime coluisti, neque homines, quibus ego semper servivi, nobis gratiam rettulerunt.

O me perditum ! O afflictum ! Quid nunc rogem te ut venias, mulierem aegram et corpore et animo confectam ? Non rogem ? Sine te igitur sim ? Opinor, sic agam : si est spes nostri reditus, eam confirmes et rem adjuves ; sin, ut ego metuo, transactum est, quoquo modo potes ad me fac venias. Unum hoc scito : si te habebo, non mihi videbor plane perisse. Sed quid Tulliola mea fiet ? Jam id vos videte; mihi deest consilium. Sed certe, quoquo modo se res habebit, illius misellae et matrimonio et famae serviendum est. Quid ? Cicero meus quid aget ? Iste vero sit in sinu et complexu meo. Non queo plura jam scribere ; impedit maeror.

[...] Mea Terentia, fidissima atque optima uxor, et mea carissima filiola et spes reliqua nostra, Cicero, valete.

Pr. K. Mai. Brundisio.